

ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΟΥΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2011

Ιστορία Κατεύθυνσης

Στο μάθημα της Ιστορίας Θεωρητικής Κατεύθυνσης οι υποψήφιοι καλούνται στην ΟΜΑΔΑ Β των θεμάτων να συσχετίσουν το περιεχόμενο των ιστορικών πηγών που τους δίνονται με την αφήγηση του σχολικού βιβλίου. Διαβάζοντας οι υποψήφιοι το ιστορικό δεδομένο πρέπει να κρίνουν με ποια στοιχεία του σχολικού βιβλίου θα γίνει συσχέτιση. Αξιολογείται μαζί με τη συνθετική και την κριτική ικανότητα των υποψηφίων και ο τρόπος έκφρασης και διατύπωσης των απόψεών τους. Ακολουθούν δύο παραδείγματα προσέγγισης ιστορικών πηγών.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1: Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΟΣ

Ενδεικτική ερώτηση: Λαμβάνοντας υπόψη το παράθεμα και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε ποιο ήταν το πρόγραμμα του κόμματος του Θ. Δηλιγιάννη για την οργάνωση και τη λειτουργία του κράτους.

[...] Θα προσπαθήση, ειρωνεύοντο οι αντίπαλοί του, ο άνθρωπος να καταστρέψη εν διαστήματι ολίγων μηνών ό,τι ανιδρύθη δια τώσων κόπων εν διαστήματι μιας τριετίας, και να διαγράψη εκ του βίου της Ελλάδος μίαν όλην νομοθετικήν περίοδον, την γονιμωτάτην. Είναι γεγονός ότι ο Θ. Δηλιγιάννης, ασχολούμενος με καθαρώς μικροκομματικά ζητήματα, ήτο πάντοτε ικανός να ζημιώση το γενικώτερον συμφέρον. Ο Θ. Δηλιγιάννης απέβλεπεν εις πολιτικήν περισυλλογήν. Φαίνεται δε ότι μεταξύ των οικονομικών τας οποίας απεφάσιζεν ήτο και ο περιορισμός κοινδυλίων εξυπηρετούντων κατ' εξοχήν εθνικούς σκοπούς.

Σπ. Μαρκεζίνη, «Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος»

Προλογικά: Κατά την περίοδο του δικομματισμού και του εκσυγχρονισμού της Ελλάδας (1880-1909) το κόμμα του Θ. Δηλιγιάννη μαζί με του Χ. Τρικούπη δεσπόζουν στο πολιτικό σκηνικό.

Απόδειξη ζητούμενου: Στο απόσπασμα που δόθηκε καταγράφονται ορισμένα χαρακτηριστικά του δηλιγιαννικού κόμματος. Όπως μαρτυρά η φράση «ειρωνεύοντο οι αντίπαλοί του», πρόκειται για αρνητικά σχόλια της πολιτικής του Δηλιγιάννη. Οι υποψήφιοι σε τέτοιες περιπτώσεις καλό είναι να μην διατυπώνουν προσωπικές αξιολογικές κρίσεις. Αντίστοιχα, στο σχολικό βιβλίο (σελ.81) αναφέρονται οι βασικές πολιτικές του κόμματος του Δηλιγιάννη.

Συσχετισμός του παραθέματος-σχολικού βιβλίου:

«Θα προσπαθήση, ειρωνεύοντο οι αντίπαλοί του, ο άνθρωπος να καταστρέψη εν διαστήματι ολίγων μηνών ό,τι ανιδρύθη δια τώσων κόπων εν διαστήματι μιας τριετίας, και να διαγράψη εκ του βίου της Ελλάδος μίαν όλην νομοθετικήν περίοδον, την

γονιμωτάτην». Η κριτική που γίνεται στο Δηλιγιάννη είναι μεροληπτική, εφόσον από την αρχή του παραθέματος μεταφέρονται σχόλια πολιτικών αντιπάλων του. Η κριτική κυρίως εστιάζει στην εκ διαμέτρου αντίθετη πολιτική που άσκησε ο Δηλιγιάννης συγκριτικά με τον προκάτοχό του, Χαρίλαο Τρικούπη.

«Είναι γεγονός ότι ο Θ. Δηλιγιάννης, ασχολούμενος με καθαρώς μικροκομματικά ζητήματα, ήτο πάντοτε ικανός να ζημιώση το γενικώτερον συμφέρον». Ο Δηλιγιάννης απεχθανόταν το χωρισμό των εξουσιών και στόχευε στη συγκέντρωση και την άσκηση τους από το κόμμα. Αναφέρεται επίσης ότι παρείχε ευκαιρίες στους προστατευόμενούς του για κατάληψη δημοσίων θέσεων.

«Ο Θ. Δηλιγιάννης απέβλεπεν εις πολιτικήν περισυλλογήν». Το δηλιγιαννικό κόμμα απεχθανόταν το τυχοδιωκτικό χρηματιστικό κεφάλαιο, υποστηρίξε αργή οικονομική ανάπτυξη.

«Φαίνεται δε ότι μεταξύ των οικονομικών τας οποίας απεφάσιζεν ήτο και ο περιορισμός κοινδυλίων εξυπηρετούντων κατ' εξοχήν εθνικούς σκοπούς». Λόγω της οικονομικής πολιτικής που ακολούθησε, ο Δηλιγιάννης έγινε ένας από τους βασικούς αποδέκτες της δυσαρέσκειας, μεγάλου μέρους του ελληνικού λαού μετά την απαξίωτική ήττα στον πόλεμο το 1897.

Καταληκτικά: Θα μπορούσαν να αναφερθούν τα αποτελέσματα της πολιτικής του Δηλιγιάννη, αλλά σύντομα (π.χ. κορύφωση δυσαρέσκειας, προεργασία κινήματος στο Γουδί).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2: Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ

Κάθε πίνακας που περιλαμβάνει αριθμητικά-στατιστικά δεδομένα, τα οποία σχετίζονται

με ιστορικά γεγονότα, αποτελεί ιστορική πηγή. Οι υποψήφιοι καλούνται να κατανοήσουν ορθά το ερώτημα που συνοδεύει τον πίνακα και να συνδυάσουν ιστορικές γνώσεις μέσα από διαφορετικές ενότητες του σχολικού βιβλίου προκειμένου να σχολιάσουν τα δεδομένα που εμπεριέχει.

Ενδεικτική ερώτηση: Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να συσχετίσετε τις μετακινήσεις προσφυγικών πληθυσμών από τις περιοχές που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα κατά τις τρεις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα με τα αίτια που τις προκάλεσαν.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Μ.Ασία	626.954	51.3%
Αν. Θράκη	256.635	21%
Βουλγαρία	49.027	4%
Ρουμανία, Κύπρος κ.α.	1.525	0.1%

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας. Απογραφή 1928

Επεξεργασία Δεδομένων: Αρχικά οι υποψήφιοι οφείλουν να προσδιορίσουν μέσα από την προσεκτική ανάγνωση της εκφώνησης το ακριβές ζητούμενο του ερωτήματος. Στη συνέχεια είναι καλό να παρατηρήσουν και να αξιοποιήσουν προλογικά τα συνοδευτικά σχόλια - λεζάντες που ενδεχομένως συνοδεύουν τον πίνακα (π.χ. Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος) και τον χρονολογικό του προσδιορισμό (Απογραφή 1928).

Προλογικά: Ο αριθμός των προσφύγων, οι οποίοι κατέφυγαν στην Ελλάδα κατά το 19^ο αιώνα, δεν ήταν πολύ μεγάλος. Αντίθετα σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα του πίνακα που προέρχεται από τη Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος και αφορούν στην απογραφή του 1928 φαίνεται πως τα κύματα των προσφύγων που έφθασαν στην χώρα στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα ήταν συχνότερα και πολυαριθμότερα.

Κύριο Μέρος: Η εκφώνηση του ερωτήματος παραπέμπει στη στήλη με τις περιοχές προέλευσης των προσφυγικών πληθυσμών. Αυτή η στήλη θα χρησιμοποιηθεί ως βάση για τη δομή της απάντησης (π.χ. εδώ Μικρά Ασία). Με τη λεγόμενη κάθετη επεξεργασία ή κάθετο σχολιασμό οι υποψήφιοι πρέπει να γράψουν από το σχολικό βιβλίο όσα γεγονότα σχετίζονται με τις αφίξεις προσφύγων από αυτή την περιοχή (Πρώτος Διωγμός 1914, Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, Σύμβαση της Λωζάνης 1923). Έπειτα θα συμπληρώσουν από τον πίνακα τα στοιχεία των διπλών οριζόντιων στηλών που πληροφορούν για τον αριθμό και το ποσοστό των προσφύγων που έφθασαν στο χρονικό διάστημα που ζητείται στην εκφώνηση από τη Μικρά Ασία. Αυτός είναι ο λεγόμενος οριζόντιος σχολιασμός του πίνακα. Με ανάλογο τρόπο οφείλουν να συνεχίσουν την επεξεργασία και για τις υπόλοιπες περιοχές που αναγράφονται στον πίνακα.

Προσοχή: Αν για κάποιες από τις περιοχές που αναγράφονται στον πίνακα δεν υπάρχουν αναφορές στο σχολικό βιβλίο τότε οι υποψήφιοι θα περιοριστούν στο σύντομο οριζόντιο σχολιασμό των αριθμητικών τους δεδομένων. Επίσης θεμιτός είναι ο σχολιασμός αριθμητικών στοιχείων - ποσοστών που παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση - αντίθεση μεταξύ τους.

Επιλογικά: Μπορεί συνοπτικά να αναφερθεί πως η έλευση όλων αυτών των προσφυγικών πληθυσμών αποτέλεσε για την Ελλάδα ένα ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητας, ανέτρεψε τα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας και λειτουργήσε ως καταλύτης στη δυναμική της ελληνικής κοινωνίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μ. - ΧΟΝΔΡΟΥ Α.

για μαθητές με αναπηρίες

ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Ερμούπολεως 6, Πλατεία Κόλλυνης, Τηλ. 210 9814594, 210 9802912
 ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 144 (κοντά στο μετρό Δάφνης) Τηλ. 210 9767674, 210 9767677

www.floropoulos.gr - info@floropoulos.gr

ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΟΥΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2012

Θέματα Ιστορίας Κατεύθυνσης

Στην Ιστορία Θεωρητικής Κατεύθυνσης οι υποψήφιοι εξετάζονται στη γνώση συγκεκριμένων ιστορικών γεγονότων που συνέβησαν στους δύο τελευταίους αιώνες της σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας (19^ο και 20^ο). Η ταξινόμηση και η εκμάθησή τους κατά χρονολογική σειρά αποτελεί απαραίτητη διεργασία, προκειμένου να μπορούν να απαντήσουν επιτυχώς τόσο σε θέματα της Ομάδας Α' π.χ. αντιστοίχιση χρονολογιών και γεγονότων, άσκηση Σωστού-Λάθους κ.ά., όσο και σε θέματα της Ομάδας Β' π.χ. εξέλιξη του εκλογικού συστήματος στην Ελλάδα από το 1844 έως το τέλος του 19^{ου} αιώνα. Παρακάτω παραθέτουμε μία χρονολογική κατάταξη που σχετίζεται με το δεύτερο κεφάλαιο της ύλης και μία ενδεικτική παρατήρηση για πρακτική εξάσκηση.

Η Διαμόρφωση Και Λειτουργία Των Πολιτικών Κομμάτων Στην Ελλάδα.

1843: 3 Σεπτεμβρίου: Επανάσταση με στόχο να πιεστεί ο βασιλιάς Όθωνας, ώστε να παραχωρήσει σύνταγμα.

1843-1844: Εργασίες Εθνοσυνέλευσης, στην οποία οι ηγέτες των τριών κομμάτων συμφώνησαν μεταξύ άλλων στα θεμελιώδη δικαιώματα, που θα πρέπει να κατοχυρώνει το νέο σύνταγμα.

1844: Ψήφιση του Α' Συντάγματος του ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους. Ως πολίτευμα όριξε τη Συνταγματική Μοναρχία.

1844-1864: Περίοδος της Συνταγματικής Μοναρχίας

1846-1847: Την περίοδο αυτή ο Ιωάννης Κωλέττης, αρχηγός του γαλλικού κόμματος, κατείχε πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησής του, δεν παρουσιαζόταν όμως σχεδόν καθόλου στο Κοινοβούλιο και καθιστούσε αδύνατο τον έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας. Επέβαλε έτσι ένα είδος κοινοβουλευτικής δικτατορίας.

1847: Θάνατος του Ιωάννη Κωλέττη.

1850 (Τέλη της δεκαετίας): Λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος έγινε φανερό μια συνολική δυσανεμία μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού και συγκροτήθηκαν αντιπολιτευτικοί όμιλοι, με εκσχρονιστικά κατά κύριο λόγο αιτήματα.

1853-1856: Κριμαϊκός πόλεμος

1862: Φεβρουάριος: Επανάσταση με αίτημα την εκθρόνιση του Όθωνα.
-12 Οκτωβρίου: Ο βασιλιάς Όθωνας αναγκάζεται να εγκαταλείψει την Ελλάδα.
-Νοέμβριος: Εκλογές - Εθνοσυνέλευση.

1864: Ψήφιση του Β' Συντάγματος του ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους. Πολίτευμα: Βασιλευμένη Δημοκρατία.

1870: Έως και αυτή τη δεκαετία το κράτος αποτελεί τον κύριο εργοδότη, που εξασφάλιζε θέσεις εργασίας στο δημόσιο και δυνατότητα

κοινωνικής ανέλιξης.

1875: - Ψήφιση της Αρχής της Δεδηλωμένης.
-Εκλογές στις οποίες κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία.
-Το τρικομματικό κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσχρονισμού της χώρας.

1879: Εκλογές - 24 τοπικά ψηφοδέλτια.

1880: Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν. Στις εκλογές του έτους κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

1882: Μετά το έτος αυτό όλο και συχνότερα παρουσιάζεται το φαινόμενο οι εκλογείς να ψηφίζουν με κομματικά κριτήρια και να περιορίζεται η συνήθεια να ψηφίζονται θετικά και πολιτικοί άλλων κομμάτων.

1884: Εδραιώνεται ο δικομματισμός και ο κοινοβουλευτισμός στην Ελλάδα. Στις εκλογές που πραγματοποιούνται τα δύο μεγάλα κόμματα (Τρικομματικό - Δηλιγιάννη), ελέγχουν το 92,2% των εδρών στο Ελληνικό Κοινοβούλιο.

1885: Εκλογές - μόνο 4 τοπικά ψηφοδέλτια.

1890: Τη δεκαετία αυτή οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση.

1893: Κήρυξη πτώχευσης του Ελληνικού Κράτους

1897: Ατυχής ελληνοτουρκικός πόλεμος

1906: Εμφάνιση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων,

υπό τον Δημήτριο Γούναρη.

1908: Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων.

1909: 15 Αυγούστου: Κίνηση στο Γουδί
-14 Σεπτεμβρίου: Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματιών σωματείων Αθηνών-Πειραιώς.

1910: Φεβρουάριος: Η Βουλή αποφάσισε την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος.

-15 Μαρτίου: Διάλυση του Στρατιωτικού Συνδέσμου.

-Μέσα, ίδρυση Λαϊκού Κόμματος, με αρχηγό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου

-8 Αυγούστου: Εκλογές.

-22 Αυγούστου: Ιδρύεται και τυπικά το κόμμα των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης.

-5 Σεπτεμβρίου: Πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως ελλαδίτη πολιτικού.

-6 Οκτωβρίου: Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη.

-Νοέμβριος: Νέες εκλογές στις οποίες οι Φιλελεύθεροι κερδίζουν τη συντριπτική πλειοψηφία των εδρών: 307 σε σύνολο 362. Το Λαϊκό Κόμμα εκλέγει 7 υποψήφιους.

1911: Α' εξαήμερο, ψηφίζονται από τη Βουλή 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος.

1912: Ιδρύεται η Λέσχη Φιλελευθέρων στην Αθήνα και σε ορισμένες άλλες εκλογικές περιφέρειες και αναδιοργανώνεται το κόμμα του Βενιζέλου. Στις εκλογές του Μαρτίου ο Βενιζέλος ανέδειξε 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36.

1913: Ο θρόνος ανήκει στον Κωνσταντίνο μετά

τη δολοφονία του Γεωργίου του Α'.

1915: Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος προκαλεί δύο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης Βενιζέλου.

1916: -Μέσα, το κοινοβούλιο χάθηκε ουσιαστικά από το παρασκήνιο.

-26 Σεπτεμβρίου: Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη.

1918: Ιδρύεται το Σ.Ε.Κ.Ε. από συνέδριο σοσιαλιστών.

1919: Μέχρι το έτος αυτό το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

1920: Απόπειρα δολοφονίας του Βενιζέλου και δολοφονία του Ίωνα Δραγούμη.

-10 Αυγούστου: Υπογράφεται η Συνθήκη των Σεβρών.

-Νοέμβριος: Εκλογές.

1921: 25 Ιανουαρίου: Η Αναθεωρητική Εθνοσυνέλευση που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική, καθώς θεωρήθηκε αναγκαίο να αλλάξει εξ' ολοκλήρου το Σύνταγμα.

1924: Το Σ.Ε.Κ.Ε μετονομάζεται σε Κ.Κ.Ε.

Ενδεικτική παρατήρηση

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της Στήλης Α' με τα σωστά στοιχεία της Στήλης Β'.

Α'	Β'
1. Έξωση του Όθωνα από την Ελλάδα.	α. 1893
2. Αρχή της δεδηλωμένης.	β. 1908
3. Ίδρυση του Σ.Ε.Κ.Ε.	γ. 1875
4. Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων.	δ. 1862
5. Εκδήλωση του κινήματος στο Γουδί.	ε. 1918
6. Πτώχευση του Ελληνικού κράτους	στ. 1909

Απαντήσεις: 1.δ, 2.γ, 3.ε, 4.β, 5.στ, 6.α.

ΧΟΝΔΡΟΥΛΑ.

ΣΠΟΡΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

για μαθητές με απαιτήσεις

ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Επικρατίας 6, Πλάταιο Κόλλυγος,
Τηλ.: 210 3814584, 210 3802912

Α. Βουλκασίνης, 144 (κοντόπλο μετρό Δάφνης)
Τηλ.: 210 9767674, 210 9767677

www.floropoulos.gr - info@floropoulos.gr